

Revisors rolle -

Utfordringer og begrensninger

5. Desember 2016,
Aase Aamdal Lundgaard

Agenda

1. Revisors rolle i henhold til lovgivningen
2. Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender
3. Hvordan er praksis i Norge
4. Ny revisjonsberetning
5. Oppsummering og refleksjoner om dagens praksis

Lovbestemmelser

Gjensidige forpliktelser

Revisjonsutvalget Allmenn aksjeloven §6-43	Revisor Revisorloven §5a-3
<ul style="list-style-type: none">• Ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet• Vurdere og overvåke revisors uavhengighet	<ul style="list-style-type: none">• Beskrivelse av hovedelementene i revisjonen og rapportere om vesentlige svakheter ved den interne kontroll• Bekrefte uavhengighet• Opplyse om andre tjenester• Opplyse om eventuelle trusler mot uavhengigheten

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Undersøkelsen dekker ledende praksis og trender på følgende områder:

1. Sammensetning og dynamikk
2. Forståelse av internkontroll over finansiell rapportering
3. Forståelse av risiko
4. Etikk og integritet
5. Interaksjon med CFO og økonomifunksjonen
6. Interaksjon med intern revisor
7. Lederlønninger
8. RU egevaluering og effektivitet
9. «Alene møter»
10. Introduksjon av nye medlemmer
11. Interaksjon med ekstern revisor

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Sammensetning og dynamikk

- Kompetanse innen regnskap, risikostyring, aktuell bransje, ledererfaring
- Regelmessige faglige oppdateringer
- Rotasjon av medlemmer
- Minst 4 møter i året
- Møter med ansvarlig for legal, skatt, compliance, risk, IT

Forståelse av internkontroll over finansiell rapportering

- Ledelsens-, intern revisors- og ekstern revisors vurdering av de kritiske kontrollene og rapporteringsrisiko
- Ansvar og myndighet
- Komplekse regnskaps- og rapporteringsspørsmål
- Skjønnsmessige vurderinger og vesentlig estimer

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Forståelse av risiko

- Risikostyringssystemet
 - Risikoappetitt
 - Risikokart
 - IT-systemer og cyber risk
 - Misligheter og korrupsjon
- Presentasjoner fra virksomhetsområder; risiko, internkontroll, oppfølging av økonomiske resultater
- Kommunikasjon om risiko til omverden

Etikk og integritet

- Sikre tonen på toppen
- Forstå kontroller for å begrense overstyring fra ledelsen
- Etterlevelse

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Interaksjon med CFO og økonomifunksjonen

- Årlig evaluering av og innspill til mål for CFO
- Forstå prosessen for å identifisere regnskapsmessige problemstillinger og nye krav
- Diskutere suksesjonsplanlegging i økonomifunksjonen

Interaksjon med intern revisor

- Sikre direkte linje til intern revisor
- Diskutere intern revisors planer
- Årlig evaluering av intern revisor
- Påse tilstrekkelige ressurser og kompetanse
- Suksesjonsplanlegging

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

«Alene møter»

- Årlige alene møter med CEO, CFO, intern revisor, ekstern revisor
- Diskutere og avklare forventninger til ekstern revisor
- RU alene for å diskutere møtet og identifisere punkter for senere møter

RU egevaluering og effektivitet

- Gjennomgå mandatet årlig
- Planlegge møte agenda
- Sette forventninger til gjennomganger for å fremme åpne diskusjoner
- Årlig egen evaluering

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Introduksjon av nye medlemmer og opplæring

- Programmer for opplæring
- Regelmessig utviklingsprogrammer

Lederlønninger

- Koordinering med kompensasjonsutvalget
- Forstå incentivordninger

Undersøkelse fra USA om ledende praksis og utviklingstrender

Interaksjon med ekstern revisor

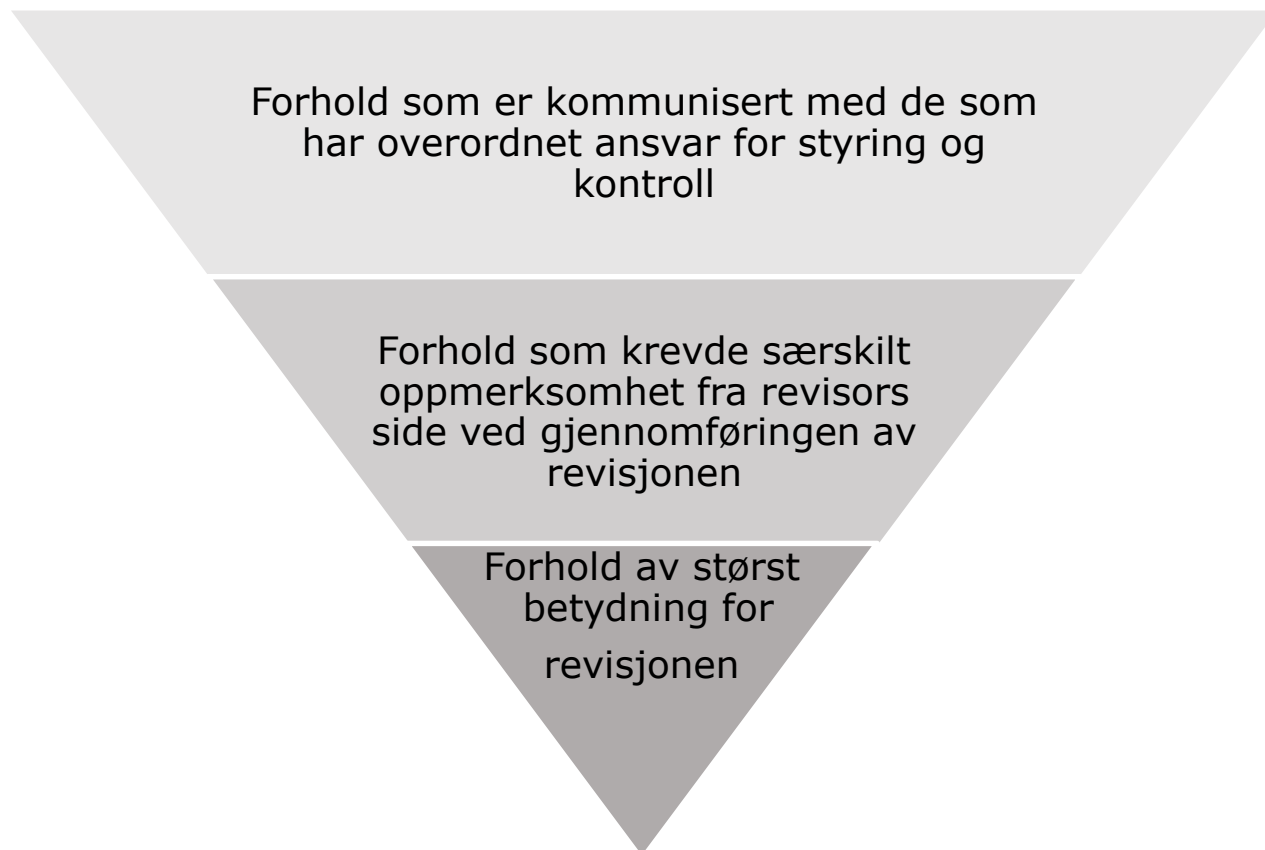
- Ansvarlig for prosessen knyttet til valg av revisor
- Ha eierskapet til relasjonen med revisor
- Klargjøre forventninger til revisors kommunikasjon og innhold
- Følge opp revisors kompetanse, uavhengighet, utførelse av revisjonen
- Resultat av kvalitetskontroller
- Honorar og prosedyre for å godkjenne tilleggstenester
- Bli kjent med ansvarlig revisor, og møt også andre spesialister på teamet
- Etabler dialog også utenom møtene
- Årlig evaluering

Ny revisjonsberetning for 2016

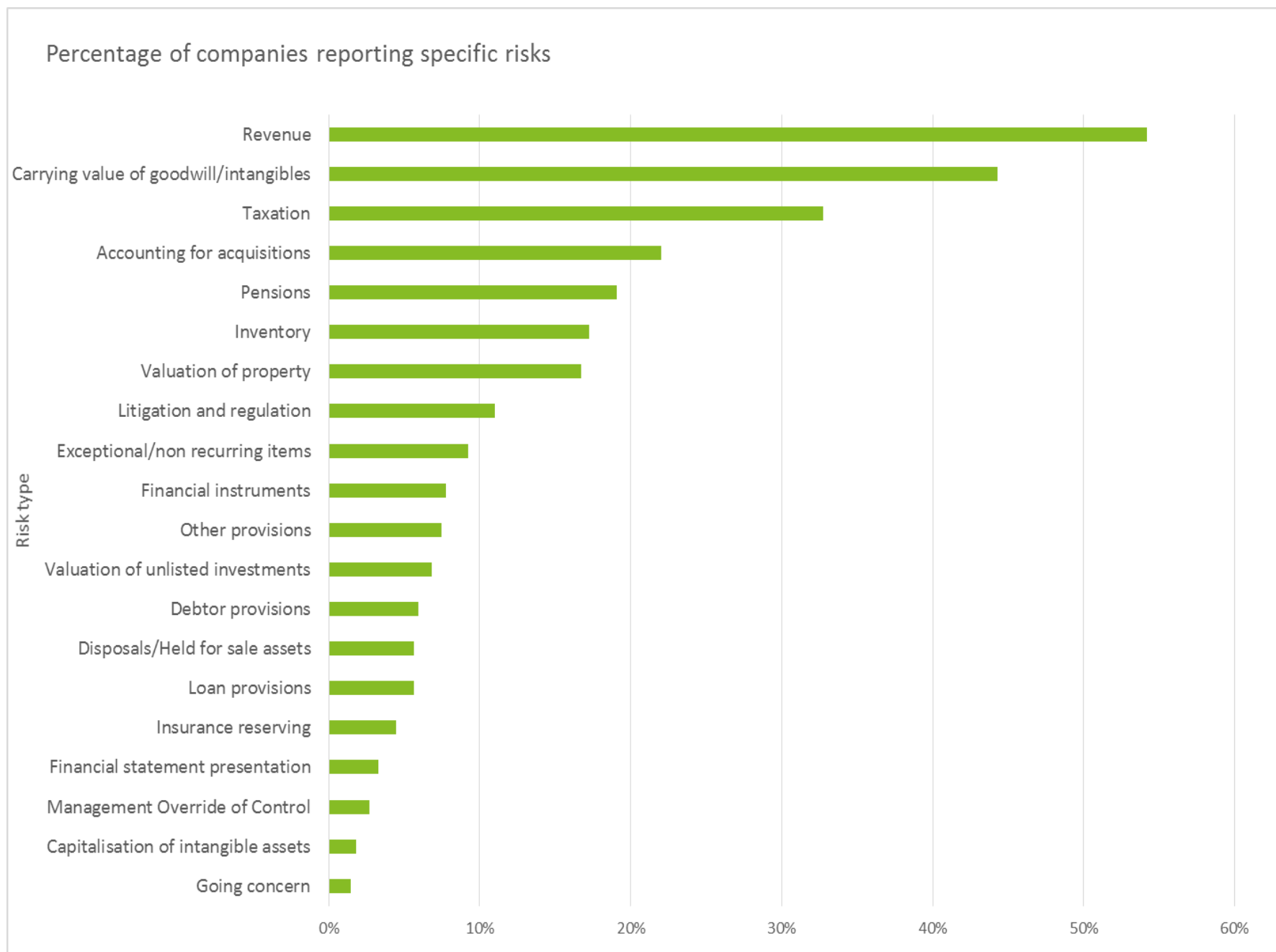
Formål og prosess

- Økt tillit til og transparens om revisors arbeid
- Økt kommunikasjon mellom revisor og revisjonsutvalg
- Økt oppmerksomhet fra ledelse og revisjonsutvalg om kvalitet av finansiell informasjon
- Økt oppmerksomhet fra revisor på de mest kritiske områdene
- Bedre kvalitet og økt tillit til foretakets finansielle rapportering

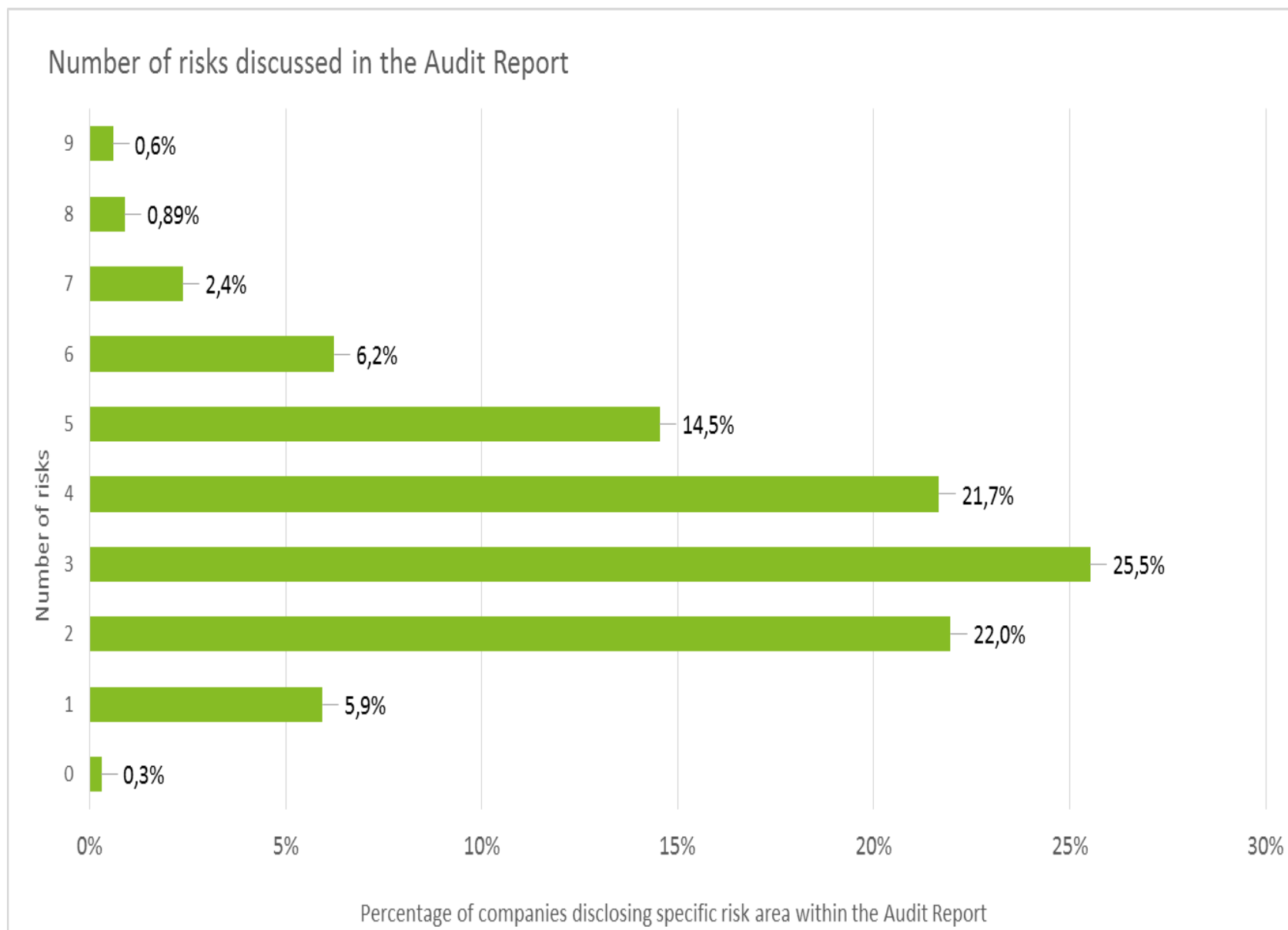
Sentrale forhold ved revisjonen

Ny revisjonsberetning for 2016 – erfaring fra UK

Ny revisjonsberetning for 2016 – erfaring fra UK

Oppsummering og refleksjoner om dagens praksis

Bør arbeidet i større grad være tema- og risikobasert?

- Mange mandater er i dag mer prosess fokusert, men bør utvalget gå noe mer i dybden på aktuelle temaer
- Møte virksomhetens eksperter

Etablere et opplærings- og utviklingsprogram

- Bruke revisor mer aktivt til faglige oppdateringer og dele beste praksis
- Revisor kan være mer aktiv på sin side

Tydligere forventninger til revisors rolle og kommunikasjon med revisjonsutvalget

Intern kontroll på agendaen i større grad, herunder mulighet for ledelsens overstyring

Mindre presentasjoner og mer diskusjon

Tidsbruk er en utfordring, løpende vurdere om tiden brukes på de riktige temaene; brukes det for lite tid

Ny revisjonsberetning har skapt økt dialog om regnskapsspørsmål - leder til bedre kvalitet

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.